

Centrum för naturvägledning

Per Sonnvik
Anders Arnell

- Placerat på Institutionen för stad och land på SLU
- Naturvårdsverket huvudfinansiär
- Projektuppdrag och basuppdrag

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Centrum för naturvägledning (CNV)

Vem är du?

Vilken är din roll i världsarvet?

Har du med ett föremål som representerar något
som gör världsarvet unikt för dig?

Upplägg för dagen

Förmiddag (09-12)

Om projektet och den här dagens roll

CNV:s intryck av området

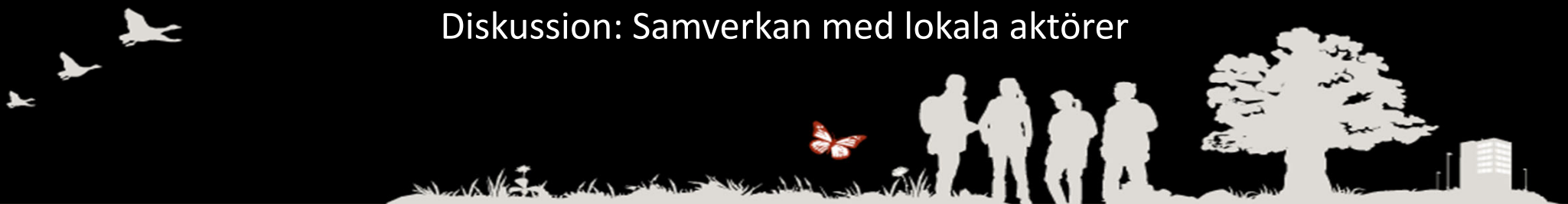
Fika och mingel

Om natur- och kulturvägledning

Förslag till tema för vägledningen

Diskussion: Hur fungerar temat?

Diskussion: Samverkan med lokala aktörer

Upplägg för dagen

Eftermiddag (13-15:30)

Planering av natur- och kulturvägledning

Besökarundersökningar

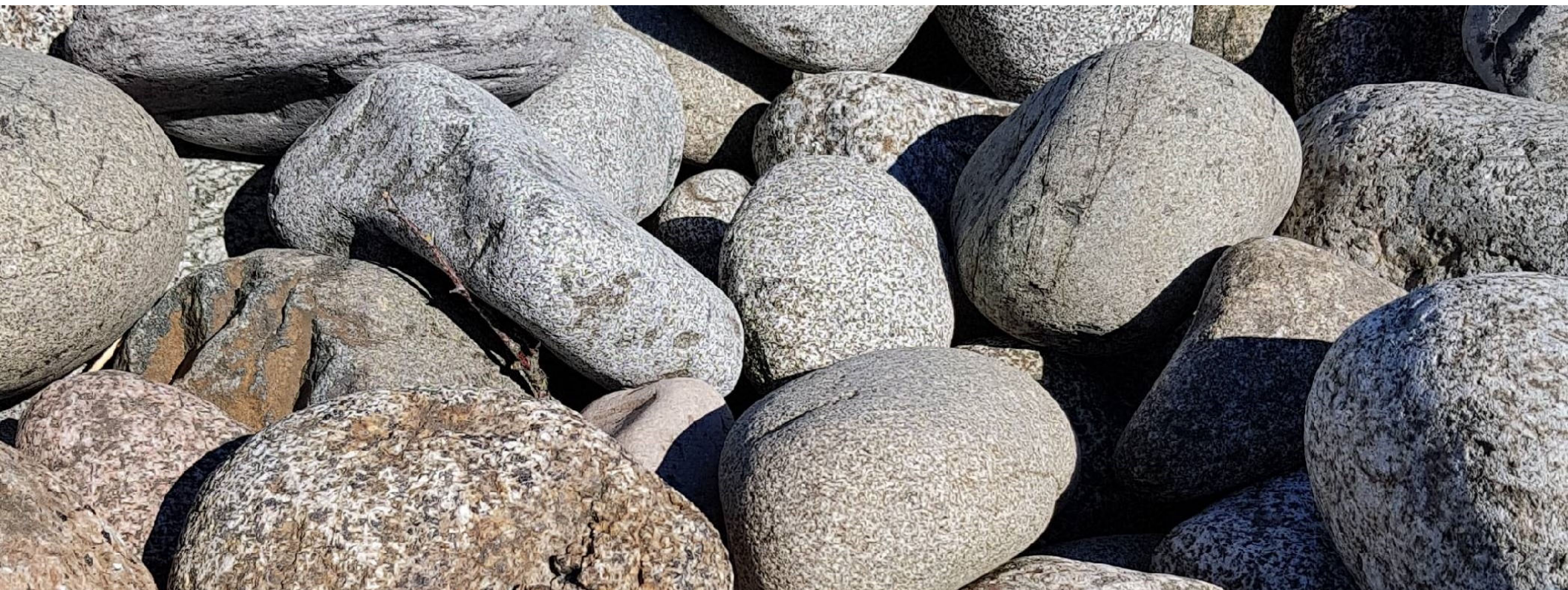
Diskussion: Vad vill olika besökare ha i förhållande till temat?

Diskussion: Platser, värden och besökare

Avslutande reflektion och nästa steg

LYSTRA — UPPLYSNING OCH UPPLEVELSER I VÄRLDSARVET HÖGA KUSTEN/KVARKENS SKÄRGÅRD

September 2018
Malin Henriksson

LYSTRA - BASFAKTA

- Interreg Botnia-Atlantica finansierar 60 %
- Total budget 1,4 miljoner euro
- Pågår från 1 januari 2018 till 31 december 2020
- 6 projektpartners, Forststyrelsen är projektägare

Länsstyrelsen
Västernorrland

SGU
Sveriges geologiska undersökning

PROJEKTETS MÅL

Lystra har tre huvudsakliga mål och de ska vi nå genom våra sex delaktiviteter

1. Fler besökare i världsarvet Höga Kusten/Kvarkens skärgård
2. Ökad förståelse för världsarvets värden
3. Förbättrade kunskapsunderlag för ett hållbart nyttjande av världsarvet

PROJEKTETS AKTIVITETER

KOMMUNIKATION

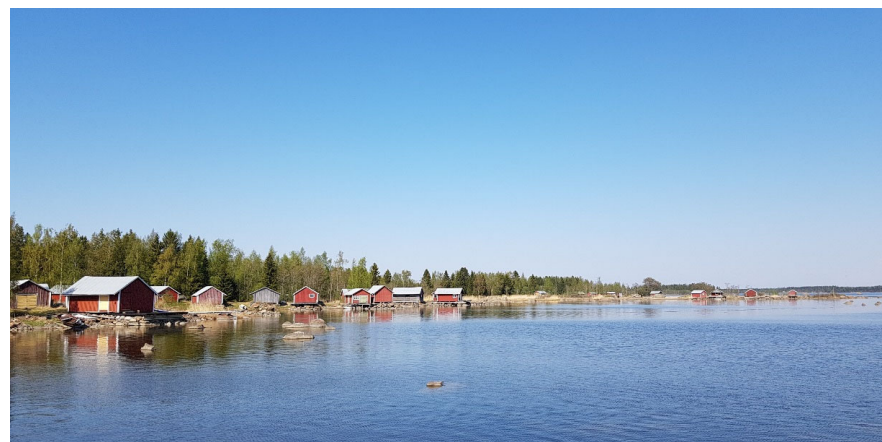
PROJEKTLEDNING

VÄGLEDNINGSPLANERING

GEOLOGISK KUNSKAP

DIGITAL INFORMATION

UTBILDNING OCH FÖRMEDLING

Hemsida: www.kvarken.fi/lystra
www.merenkurkku.fi/hankeet/lystra
www.kvarkenworldheritage.fi/projects/lystra

Sociala medier:

[@kvarkenworldheritage](#)

[@världsarvethögakusten](#)

Kvarkens världsarvs fb

Naturum Höga Kustens fb

AKTIVITET 3: VÄGLEDNINGSPLANERING

**Vad betyder världsarvsstatusen?
Varför är Höga Kusten och Kvarkens
skärgård ett världsarv? Hur berättar vi
om det på bästa sätt åt olika besökare?**

Centrum för naturvägledning (CNV)
fungerar som konsult

Hittills:

Besöksmålskartering och
besökarundersökning

AKTIVITET 3: VÄGLEDNINGSPLANERING

Besöksmålskartering – exempel

Hotell Höga Kusten på Hornöberget / Vikarskat vandringsled i Björkö

Roger von Walden/Flickr

AKTIVITET 3: VÄGLEDNINGSPLANERING

I höst ska vi...

...hålla utbildning för projektpersonal och finansiärer (18.9 i Kvarken)

...hålla **workshops för invånare och aktörer i både Höga Kusten och Kvarkens skärgård** och eftersträvar en mångfald av deltagare (23.10 i Kvarken & 25.10 i Höga Kusten)

...påbörja skrivandet

...presentera resultatet av besökarundersökning i Höga Kusten sommaren 2018

2019-2020... ...testa och utvärdera metoder

AKTIVITET 5: DIGITAL INFORMATION

Lystra ska...

...ta fram digital information
för att sprida kunskap om
världsarvet på ett modernt,
effektivt och pedagogiskt
sätt

1. Interaktiv digital världsarvskarta
2. Animationer och dynamiska landhöjningskartor
3. Audio-visuellt material
4. Gemensam internetportal
5. Grafisk profil
6. Övrigt informationsmaterial

AKTIVITET 6: UTBILDNING OCH FÖRMEDLING

Tyngdpunkt i slutet på projektet,
det handlar om att nå enskilda användare
med Lystras resultat

...befintligt material görs tillgängligt digitalt

...pedagogiskt material uppdateras

...utbildningstillfällen, utställningar och
infotillfällen om projektets resultat

SAMMANFATTNINGSVIS

Med hjälp av vägledningsplanen ska vi öka förståelsen för världsarvets värden

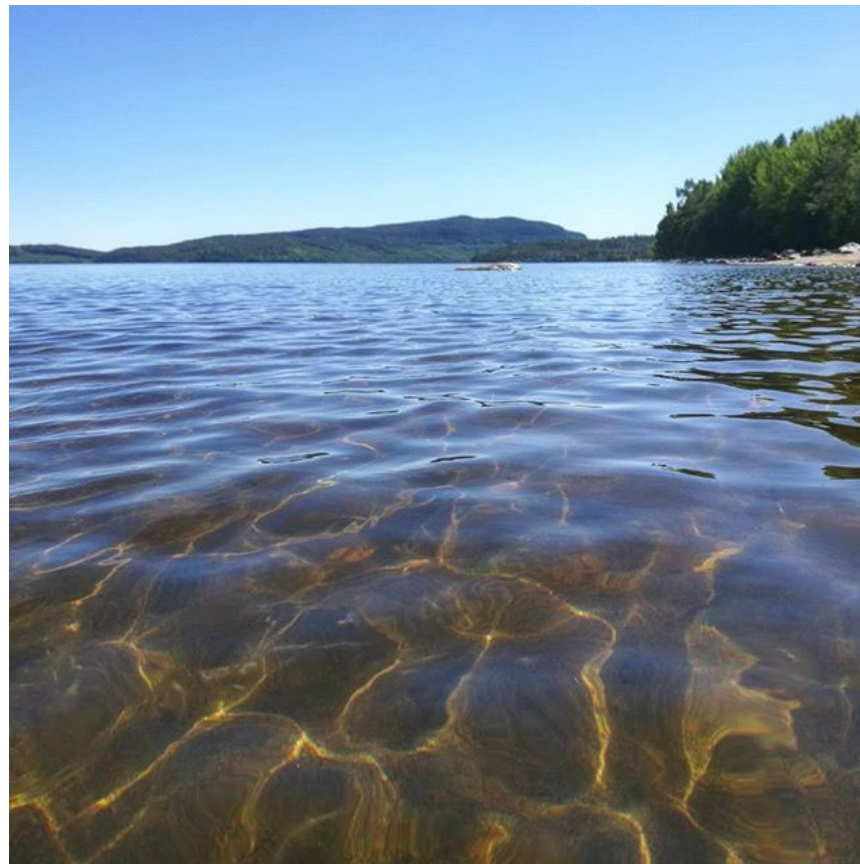
- få en bred förankring i hur vi alla förmedlar världsarvets tema
- underlätta för olika aktörer att använda sig av världsarvets tema
- Lystra har en viktig roll för världsarvet framöver

EUROPEISKA UNIONEN

Interreg
Botnia-Atlantica

Europeiska regionala utvecklingsfonden

CNV:s intryck från besök av världsarvet

Centrum för naturvägledning

Reflektioner från Höga kusten 30-31 maj

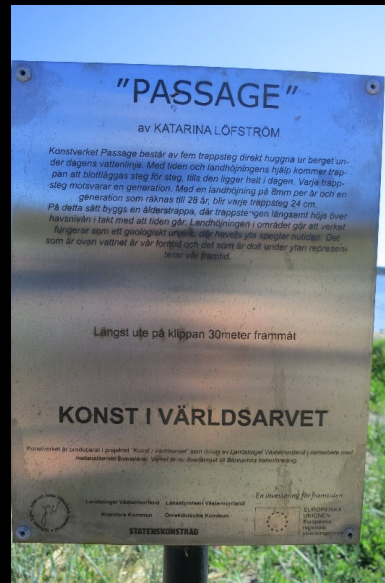
Välkomnande

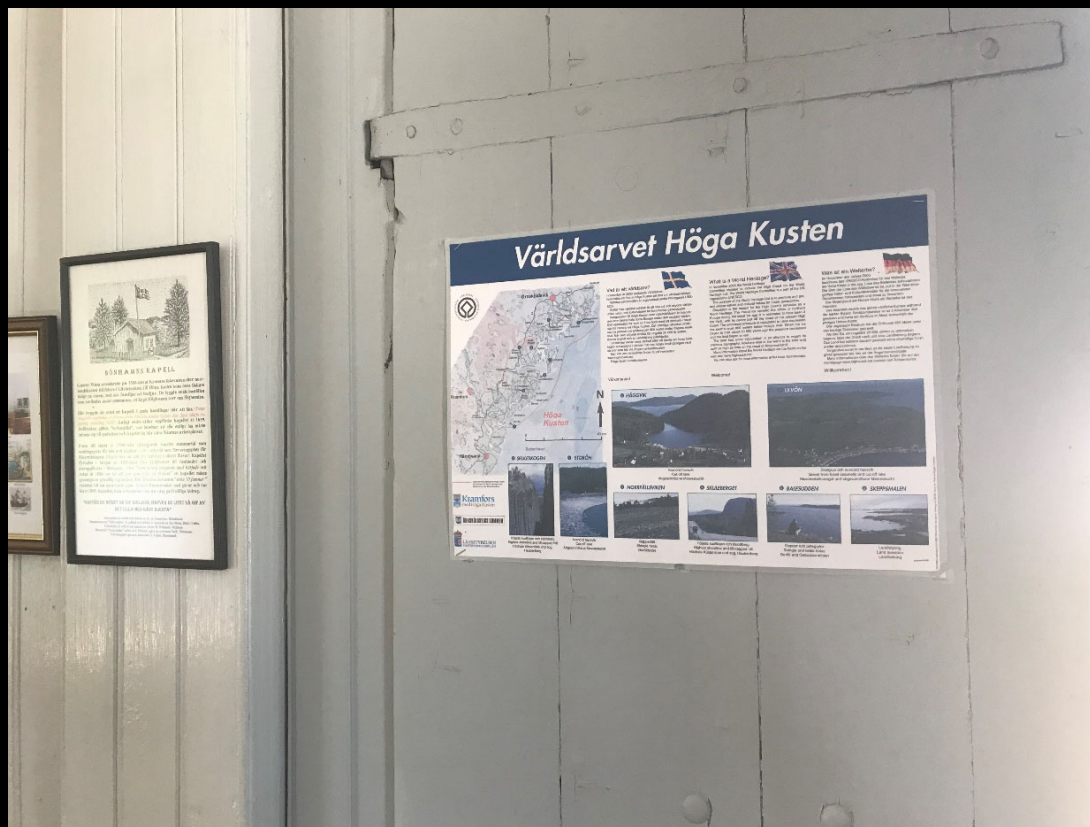
Stor bredd och inriktning på naturvägledningen

Intressant med konst-installationer

Mer naturvägledning efterfrågas lokalt

Intressant men otydligt

Reflektioner från Kvarken 3-4 juli

Landhöjningen är påtaglig och pågående. Delar är svårnavigerade och otillgängliga.

De Geer-moräner

Många olika sorters skyltar

Spännande historier som hjälper en att förstå landhöjningen

"För länge, länge sedan lekte en jättepojke i Kvarken. Han fyllde nävarna med stenar från den svenska sidan och släppte ner dem på den finska sidan. På så sätt blev Höga Kusten djup och stenfri och skärgården utanför Österbotten full med öar, grynnor och stenar."

Blir intressant att se potentialen i den färdigbyggda
Världsarvsporten

Diskutera gärna:

- 1) Vad världsarvsvärdena betyder för dig
- 2) Vad du tycker är mest fascinerande med landhöjningen

Natur- och kulturvägledning

Centrum för naturvägledning

Natur- och kulturvägledning...

...underlättar för att lära sig om platser eller fenomen

...bidrar till mer än fakta

...får platser eller fenomen att kännas meningsfulla

...bidrar till att man knyter an till dem och reflekterar

...kan leda till handling

Natur- och kulturvägledning

...kommunikation, information och andra pedagogiska aktiviteter

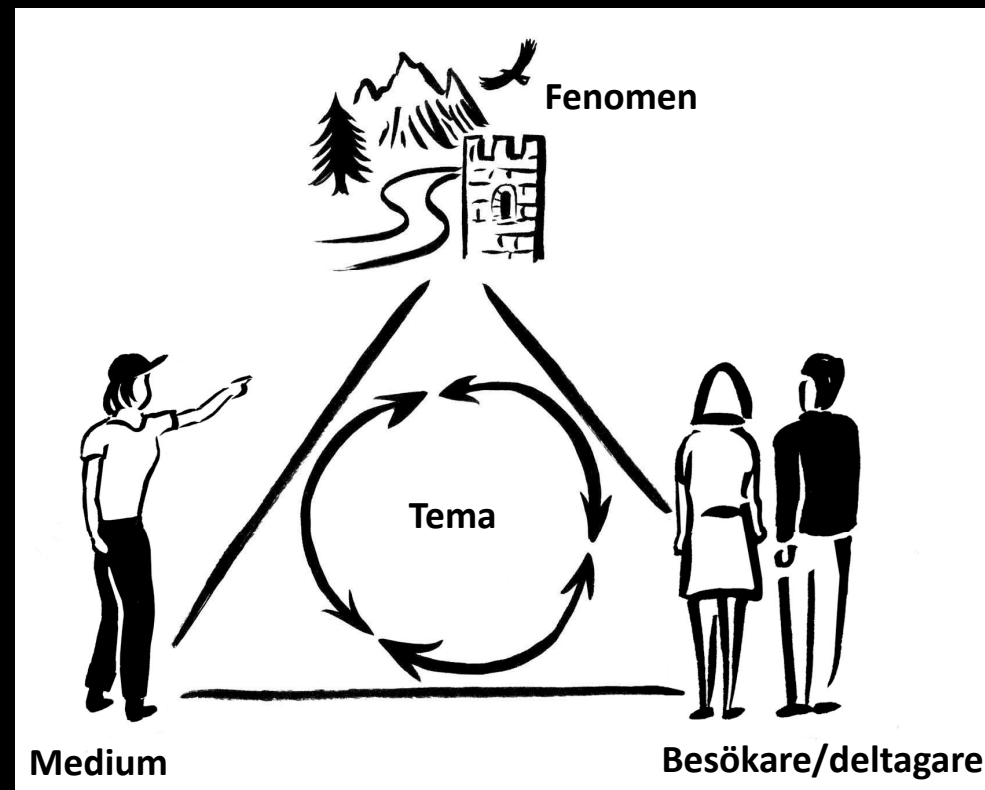
...underlättar för människor att uppleva och utveckla sin känsla för och kunskap om naturen och kulturlandskapet.

...utvecklar relation till naturen och kulturlandskapet.

...bemannade och obemannade

Kommunikation inom natur- och kulturvägledning

Tema

Den tanke som man vill att besökaren ska ha med sig från natur- och kulturvägledningen.

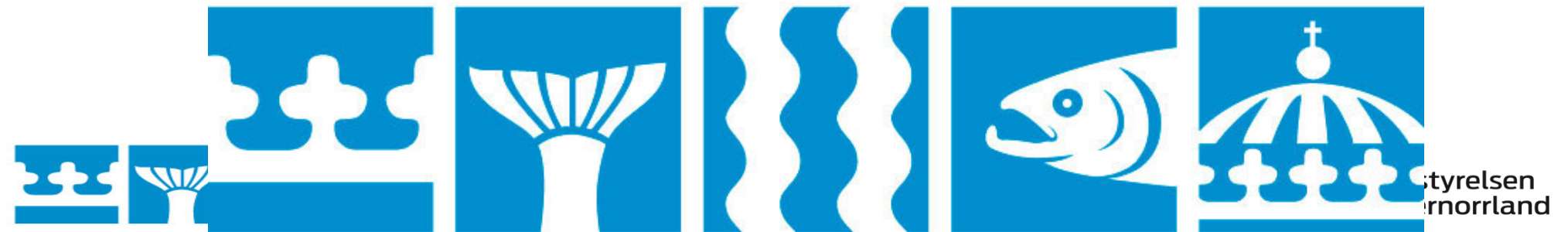
Jag tycker det viktigt att besökaren verkligen förstår att...

Naturvägledningsplan

Anna Carlemalm 2018-09-17

Vår vägledning handlar om:

Världsarvet Höga Kusten
Kvarkens skärgård

Specifikt vill vi berätta om:

- Varför är vi världsarv?
 - Isostatiska landhöjningen skapad av inlandsisen och havet
 - Som har gett attributen, spåren
 - Vilka effekter detta givit: kulturhistoriska, biologiska och geologiska. Människans anpassning till detta.
 - Varför är Höga Kusten högt och Kvarkens skärgård lågt?
 - Hur förstod man hur detta gått till: Vetenskapshistorien
 - Vad händer i framtiden?
- Vad är ett världsarv?
 - Världsarv i världen, varför världsarv finns, UNESCO.

*Vad vi verkligen vill
att besökarna ska förstå om
vårt Världsarvet HK KS är att:
(Temat)*

Världsarvet Höga Kusten Kvarkens skärgård
är den bästa platsen att förstå och uppleva
landhöjningen efter den senaste istiden.

Vad ska besökaren ha med sig hem?

- Höga Kusten och Kvarkens skärgård är tillsammans det bästa stället i världen att förstå och uppleva landhöjningen orsakad av den senaste nedisningen.
- Vad orsaken till landhöjningen är.
- Kunna läsa landskapet och se spåren som havet har lämnat då landet har höjt sig.
- Representerar Östersjöns historia.
- Världsarvstanken
- Genom förståelse få en djupare tillhörighet till landskapet.
- Vi representerar en viktig del av Sveriges och Finlands geologiska historia.
- Att Höga Kusten Kvarkens skärgård är unikt.

Funkar det föreslagna temat?

Världsarvet Höga Kusten Kvarkens skärgård
är den bästa platsen att förstå och uppleva
landhöjningen efter den senaste istiden.

Länsstyrelsen
Västerbotten

Hur samverka med lokala aktörer i kommunikationsarbetet?

1. Hur kan olika verksamheter och besöksmål knyta an till temat?

Hur blir temat relevant för lokala aktörer?

2. Hur kan vi som är här jobba tillsammans med de lokala aktörerna, som pizzerian och Vildmarksbyn, för att tillsammans kommunicera världsarvet?

Hur samverka med lokala aktörer i kommunikationsarbetet?

3. Hur kan lokala aktörer stöttas och engageras i arbetet med planen och kommunikationen?
4. Vad tror ni att de lokala aktörerna har för önskemål, tankar, förväntningar på destinationsutvecklingen?
Hur kan arbetet med temat och vägledningsplanen hjälpa dem?

Planering av natur- och kulturvägledning

Centrum för naturvägledning

Planering av natur- och kulturvägledning

Syfte med planen för världsarvet

- Lyfta fram det unika med världsarvet och ta fram en gemensam berättelse för hela världsarvet.
- Visa hur världsarvet ska presenteras på olika besöksplatser, såväl fysiska som digitala.
- Ge besökare en bättre upplevelse och förståelse för världsarvet.

Området är definierat!

1. Inventera områdets värden

- Beskriv värden för natur- och kulturvägledning
- - vad är unikt och speciellt med området?
- Lär känna besökarna – vem ska vägledningen vända sig till?
- - besökarkategorier
- Kartlägg befintlig natur- och kulturvägledning
- Gör en överblick över aktörer och intressenter
- Vilka resurser finns för natur- och kulturvägledning?

2. Planera framåt!

- Välj målgrupper
- Definiera tema (och underteman)
- Välj resurser (värden) och platser för natur- och kulturvägledning
- Formulera mätbara mål

3. Välj media och kanaler

- Val av metoder och produkter
 - Guidningar, utställningar, natur- och kulturstigar, upptäckarplatser, storytelling, appar, webbkameror, utmaningar och äventyr...
- Beskriv det som valts
- Testa före sjösättning
 - Test av pilotprodukter planeras i detta projekt

En mångfald av metoder

4. Planera för genomförande

- Samverkan, ansvar, roller
 - Vem gör vad och när?
- Ekonomi och resurser
 - Vad behövs för att uppnå målen, genomföra föreslagna åtgärder och förvalta resultatet?
- Planera för utvärdering

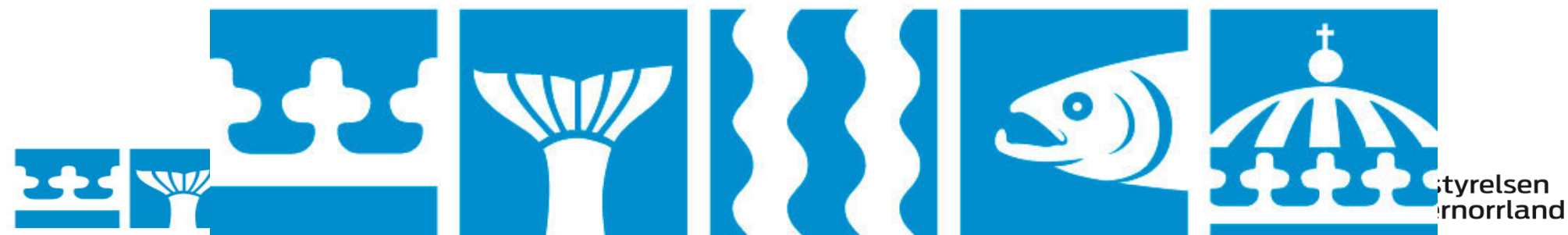

Lycka till med natur- och kulturvägledningen!

Besökarundersökning Världsarvet 2017-2018

Patrik Bylund 2018-09-18

Besökarstruktur

- 78% av besökarna är i grupper om 2-5 personer
- 6% besöker världsarvet ensam
- Flest antal 55-64 år, sedan 45-54 år
- Yngre kvinnor, äldre män
- Välutbildade
- Knappt hälften från närområdet

Vad ska du göra i området?

- 80% vandrar eller promenerar
- Över 50% vill titta på naturen
- 30% Naturfotografering

Vad är viktigt för dig under besöket?

- Uppleva naturen 4,57 (Skala 1-5)
- Landskapet 4,5
- Avkoppling 3,86
- Umgås 3,86

Nöjdhet

- Överlag nöjdhet 4,57 HK och 4,2 Kvarken (1-5)
- Lägre resultat på vägnät (båda) och eldstäder (HK)

Kunskap

- 85% av besökarna visste att Höga Kusten/Kvarkens skärgård var ett världsarv innan de besökte området.
- 71% i Kvarken och 56% i Höga Kusten svarar att de vet varför området är ett världsarv

Vikten av världsarvsstatus

- Kvarken: 50% anger att det var viktigt som en reseanledning
- Höga Kusten: 27% anger att det var viktigt
- Kvarken: 25% oviktigt
- Höga Kusten: 50% oviktigt

